

УДК 338.43:339.94

КІЛЬКІСНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Студ. М.В. Налісна, гр. МГУІД-17
Науковий керівник проф. А.О. Касич

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета полягає у дослідженні сучасних тенденцій розвитку сільського господарства у зарубіжних країнах та встановлення впливу інновацій на розвиток цього сектора. Тому основним завданням дослідження є: вивчення галузевих особливостей впровадження інновацій та виявлення пріоритетних напрямків інноваційного розвитку аграрного сектору економіки України.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є інноваційні процеси у сільському господарстві зарубіжних країн. Предметом дослідження є управління інноваційними процесами та їх вплив на зростання продуктивності агропромислового комплексу країн.

Методи та засоби дослідження. Під час дослідження даної теми використовувались загальнонаукові методи, такі як: синтез ключових показників, які впливають на рівень інноваційної активності сільського господарства тієї чи іншої країни; спеціальні методи економіко-статистичного дослідження для визначення динаміки витрат на наукові дослідження в аграрному секторі.

Наукова новизна полягає у встановленні основних тенденцій розвитку сільського господарства у розвинених країнах, задля визначення чинників, які сприяють інноваційному росту аграрного сектора України.

Результати дослідження. Однією з актуальних проблем агропромислового комплексу України є низький рівень інноваційної активності. Сучасні технології у аграрному секторі забезпечують високий рівень продуктивності праці в окремих країнах, тому питання впровадження інновацій в аграрному секторі залишається важливим та може сформувані реальні перспективи для зростання України, яка має значний природно-ресурсний потенціал для аграрного сектора, однак відстає від розвинених країн за більшістю показників ефективності його використання.

Роль АПК в економіці важко переоцінити, адже від рівня розвитку та збалансованого функціонування галузі залежить забезпеченість потреб населення в основних видах продуктів харчування відповідно до фізіологічних норм споживання, добробут населення, а також обсяг поставок на ринок, в тому числі зовнішній. На думку Гудзь В.П.,Примака І.Д. “темпи економічного розвитку АПК недостатні, оскільки не вирішуються важливі соціальні, економічні та соціальні потреби” [1]. Так, обсяги виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства за період з 1970 по 2014 роки зросли у три рази, тобто середньорічні темпи росту вказаних показників склали приблизно 7%, що свідчить про поступальний розвиток галузі. Однак, якщо взяти до уваги відносні показники, то частка сільського господарства у ВВП окремих груп країн зменшується. В той же час є суттєві відмінності у значеннях сільського господарства у розвитку економіки країни у залежності від рівня їх розвитку. Країни з низьким рівнем доходу (Того – 41%, Судан – 39%, Кенія – 36%) значно більшою мірою залежать від розвитку сільського господарства, що підтверджується висновком Е. Райнерта – чим менший відсоток сільськогосподарської продукції у ВВП країни, тим менша вірогідність виникнення голоду в ній [2]. Важливим чинником розвитку аграрного сектора є інновації, вплив яких проявляється у зменшенні частки зайнятого населення у сільському господарстві на фоні зростання продуктивності виробництва. Розвинені країни протягом багатьох років

збільшують суму вкладених коштів в НДДКР, які направлені на розвиток агросектора. Наприклад, з 1980-х-2016рр США збільшила суму цих коштів з 6 млрд.дол до 17,2 млрд.дол, Нідерланди з 8 млн.дол до 2 млрд.дол., а Німеччина з 1,5 млрд.дол. до 3,1 млрд.дол. [4].

Важливість інновацій в аграрному секторі та увага до них підтверджується представленими даними: у всіх досліджених країнах зросла не лише їх величина, а й їх частка у величині валового продукту, створеного в аграрному секторі. Одним з беззаперечних інноваційних лідерів у сфері сільського господарства є США. Основою економічного зростання даного сектора та підвищення продуктивності в ньому були державні інвестиції в сільськогосподарські дослідження. Підтримка дрібних фермерів є стратегічним пріоритетом у Німеччині, адже така політика спрямована на те, щоб зробити сільське господарство більш продуктивним, стійким і поліпшити процес адаптації до змін клімату, сприяючи інноваціям по всьому ланцюгу створення вартості сільськогосподарської продукції.

В Україні сільське господарство завжди займало важливу роль, в силу своїх кліматичних умов, величини сільськогосподарських угідь та їх якісних характеристик. Однак, Важливим доповненням до такого потенціалу повинен стати інноваційний розвиток аграрного сектора, що дозволить мати високу ефективність виробництва сільського господарської продукції, оскільки в даний час Україна, порівняно з ЄС, має меншу продуктивність. Існуючих витрат на НДДКР у сільському господарстві недостатньо для розвитку галузі та забезпечення її конкурентоспроможності.

Висновки. Отже, за рахунок інновацій та нових технологій аграрний сектор може стати високоефективним та більш інвестиційно-привабливим. Він і у подальшому буде займати значне місце у розвитку економіки та житті населення, оскільки загальна тенденція щодо збільшення потреб у продовольстві, зберігається. Важливим чинником поточного етапу розвитку аграрного сектора стали інновації, вплив яких проявляється у зменшенні частки зайнятого населення у сільському господарстві на фоні зростання продуктивності виробництва. Серед найбільш дієвих інструментів це:

- державна підтримка, яка передбачає не лише формування сприятливих нормативно-правових умов для розвитку сільського господарства, а й податкові пільги та прямі субсидії для розвитку пріоритетних напрямів;
- поступовий перехід на альтернативні джерела енергії;
- розвиток «зеленого виробництва», що дозволить сільському господарству і у майбутньому займати визначне місце в світовій економіці та бути носієм розвитку науки.

Тому вивчення зарубіжного досвіду розвитку аграрного сектора у провідних країнах світу дозволило встановити кількісні характеристики впливу інновацій на динаміку основних процесів, які повинні бути використані в Україні як цільові орієнтири розвитку.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, сільське господарство, агропромисловий комплекс.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гудзь В.П. Землеробство / Гудзь В.П., Примак І.Д., Будьонний Ю.В., Танчик С.П. Підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. / За ред. В.П. Гудзя. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 464 с.
2. Райнерт Е. Як багаті країни забагатіли і чому бідні країни лишаються бідними / Ерік Райнерт; пер. з англ. П. Терещука – Київ: Темпора, 2015. – 444 с.
3. Касич А.О. Роль інновацій у розвитку сільського господарства: Роль інновацій у розвитку сільського господарства: зарубіжний досвід / Касич А.О., Налісна М.В. // Інноваційна економіка. – Тернопіль, 2017. – Вип. 11-12 (72): – С. 27–31.
4. Agricultural R&D is on the move [Електронний ресурс] / P. G. Pardey, C. C. Kang, J. M. Beddow, S. P. Dehmer // NATURE. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.nature.com>